

15 21/3/07

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อม ความมีคุณค่าในตนเอง
และการสนับสนุนทางสังคม กับระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาว ชุตินา บุรณชนิด

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 634 - 896 - 5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17371466

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS , ENVIRONMENT,
SELF-ESTEEM , SOCIAL SUPPORT, AND WELLNESS LEVEL
OF NURSE INSTRUCTORS , NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

MISS CHUTIMA BOORANATANIT

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Education Program

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974 - 634 - 896 - 5

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชุดิมา นูรอนนิต : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อม ความมีคุณค่า
ในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL
FACTORS, ENVIRONMENT, SELF - ESTEEM, SOCIAL SUPPORT, AND WELLNESS
LEVEL OF NURSE INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION
OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ประนอม รอดคำดี,
อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุณหพราน, 157 หน้า.
ISBN 974 - 634 - 896 - 5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อม
ความมีคุณค่าในตนเองและการสนับสนุนทางสังคมกับระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล
และศึกษากลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นอาจารย์พยาบาลจำนวน 269 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยมี 5 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ชุดที่ 2 แบบ
สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ชุดที่ 3 แบบวัดความมีคุณค่าในตนเอง ชุดที่ 4 แบบสอบ
ถามการสนับสนุนทางสังคม ชุดที่ 5 แบบวัดความสุขสมบูรณ์ ซึ่งได้ตรวจสอบความตรงและความ
เที่ยงแล้ว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนน
เฉลี่ย 398 จากคะแนนเต็ม 500 คะแนน
2. อายุ ประสบการณ์การทำงาน สภาพแวดล้อมที่บ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ
กับระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความมีคุณค่า
ในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับระดับความสุ
ขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 รายได้และตำแหน่งหน้าที่มีความ
สัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01
3. สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับ
ระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล
4. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล ได้อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ มีความสำคัญตามลำดับ ดังนี้ ประสบการณ์การทำงาน การสนับสนุนทางสังคม ความมี
คุณค่าในตนเอง และรายได้ โดยร่วมกันพยากรณ์ระดับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาลได้ร้อยละ
24.2 ($R^2 = .242$)

สมการทำนายระดับความสุขสมบูรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\text{ความสุขสมบูรณ์} = 0.324\text{ประสบการณ์การทำงาน} + 0.291\text{การสนับสนุนทางสังคม} + 0.209\text{ความมีคุณค่าในตนเอง} - 0.199\text{รายได้}$$

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา.....
ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 2/5/39 รอดคำดี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C786020
KEY WORD:

MAJOR NURSING EDUCATION
ENVIRONMENT/SELF-ESTEEM/SOCIAL SUPPORT/WELLNESS LEVEL/NURSE
INSTRUCTORS

CHUTIMA BOORANATANIT : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS,
ENVIRONMENT, SELF-ESTEEM, SOCIAL SUPPORT, AND WELLNESS LEVEL OF
NURSE INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR: ASST.PROF. BRANOM
RODCUMDEE, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASST. PROF. POLICE MAJOR.
PUANGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 157 pp:ISBN 974-634-896-5

The purposes of this research were to analyze the wellness level of the nurse instructors in nursing colleges under the jurisdiction of the ministry of Public Health, to investigate the relationships between personal factors, environment, self-esteem, social support, and wellness level of the nurse instructors, and to search for the variables that would be able to predict the wellness level of the nurse instructors. The subject consisted of 269 nurse instructors selected by multi-stage random sampling. Research instruments developed by the researcher were questionnaires which were tested for their content validity and reliability.

Major findings were as follows :

1. Mean score of wellness level of the nurse instructors was 398 within 500.
2. Age, working experience and home environment were positively at low level and significantly related to wellness level at the .001 level, self-esteem and social support were positively at medium level and significantly related to wellness level of the nurse instructors, at the .001 level. Whereas income and position were positively at low level and significantly related to wellness level of the nurse instructors, at the .01 level.
3. There were no significant relationships between marital status, level of education, working environment and wellness level of nurse instructors.
4. Factors significantly predicted wellness level of the nurse instructors were working experience, social support, self-esteem and income. These predictors accounted for 24.2 percent ($R^2 = .242$) of the variance. The desired equation was
$$Z = 0.324\text{Exper} + 0.291\text{Supp} + 0.209\text{Self} - 0.199\text{Income}$$

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต *Chutima Booranatanit*

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Branom Rodcumdee*

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *Puangphen Choonhapran*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ให้ข้อคิด ช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุนทรปราณ ผู้ให้คำแนะนำและเชื้ออาทรผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูงของ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เดือน สินธุพันธุ์ประทุม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่านจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่กรุณาช่วยตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา อุดรธานี สวรรค์ประชารักษ์ ชัยนาท อุดรดิตถ์ ราชบุรี 1 ดรง นครศรีธรรมราช และวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า ที่อนุญาตให้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนอาจารย์พยาบาลที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ขอบคุณคุณชัยวัฒน์ ชลประทีนที่ช่วยทั้งกำลังกาย และเป็นกำลังใจมา โดยตลอด อีกทั้งขอขอบคุณที่ๆ เพื่อนๆ ทุกท่าน ซึ่งมีได้กล่าวนาม ณ ที่นี่ ที่ได้มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผลผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	91
รายการอ้างอิง.....	93

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	100
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	101
ภาคผนวก ค การพัฒนาแบบวัดความสุขสมบูรณ์.....	107
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อ.....	138
ประวัติผู้วิจัย.....	157

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาค.....	46
2. วิทยาลัยพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3. ความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	55
4. จำนวนและร้อยละของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามลักษณะ ปัจจัยส่วนบุคคล.....	59
5. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อม ความมีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
6. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่บ้าน.....	62
7. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน.....	63
8. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับความมีคุณค่าในตนเอง.....	64
9. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการสนับสนุนทางสังคม.....	65
10. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความสุขสมบูรณ์.....	66
11. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสุขสมบูรณ์โดยรวม และรายด้าน.....	67
12. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามอายุ.....	68
13. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	70
15. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	71
16. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายได้.....	72
17. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่.....	73
18. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่บ้าน.....	74
19. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน.....	75
20. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความมีคุณค่าในตนเอง.....	76
21. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการสนับสนุนทางสังคม.....	77
22. ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของความสุขสมบูรณ์ รายด้านกับคะแนนความสุขสมบูรณ์.....	78
23. ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ กับความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล.....	79
24. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการเลือกตัวพยากรณ์ ความสุขสมบูรณ์ของอาจารย์พยาบาล.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสม ของสภาพแวดล้อมที่บ้าน จำแนกเป็นรายข้อ.....	138
26. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสม ของสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	140
27. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีคุณค่าในตนเอง จำแนกเป็นรายข้อ.....	143
28. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทาง สังคม จำแนกเป็นรายข้อ.....	145
29. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบความสุขสมบูรณ์ ด้านร่างกาย จำแนกเป็นรายข้อ.....	147
30. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบความสุขสมบูรณ์ ด้านสังคม จำแนกเป็นรายข้อ.....	150
31. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบความสุขสมบูรณ์ ด้านอารมณ์ จำแนกเป็นรายข้อ.....	152
32. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบความสุขสมบูรณ์ ด้านสติปัญญา จำแนกเป็นรายข้อ.....	154
33. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบความสุขสมบูรณ์ ด้านการงานอาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	155
34. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบความสุขสมบูรณ์ ด้านจิตวิญญาณและจริยธรรม จำแนกเป็นรายข้อ.....	156

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1. Self - responsibility Model	13
--------------------------------------	----

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย